

HS-O-07

วจักรกรรมคำคมจากละครสั้นสะท้อนสังคมช่อง “ดอยแม่สลอง สื่อสังคมออนไลน์”
Speech Acts through the Short Drama Play via “Doi Mae Salong” Social Media Channel,
Reflecting and Satirizing the Society

ณัฐพร เพชรชัย¹ และรุ่งรัตน์ ทองสกุล¹

¹หลักสูตรรายวิชาไทยศิลปศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ผู้รับผิดชอบบทความ Tel.: 0902326060, E-mail address: S6210789108@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวจักรกรรมคำคมจากละครสั้นสะท้อนสังคมช่อง “ดอยแม่สลอง สื่อสังคมออนไลน์” รวบรวมข้อมูลจากยูทูปช่องดอยแม่สลอง สื่อสังคมออนไลน์ (www.youtube.com/c/ดอยแม่สลองสื่อสังคมออนไลน์/about) จำนวน 480 คำคม โดยใช้แนวคิดเรื่องวจักรกรรมของเซอร์ล (Searle, John R.) ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้วจักรกรรม 3 กลุ่ม ตามลำดับที่พบ คือ 1) กลุ่มการกล่าวขี้นำ ได้แก่ วจักรกรรมการห้าม จำนวน 111 คำคม คิดเป็นร้อยละ 23.12 วจักรกรรมการสั่ง จำนวน 82 คำคม คิดเป็นร้อยละ 17.08 วจักรกรรมการถาม จำนวน 16 คำคม คิดเป็นร้อยละ 3.33 วจักรกรรมการแนะนำ จำนวน 12 คำคม คิดเป็นร้อยละ 2.5 วจักรกรรมการขอร้อง จำนวน 12 คำคม คิดเป็นร้อยละ 2.5 และวจักรกรรมการชักชวน จำนวน 1 คำคม คิดเป็นร้อยละ 0.20 2) กลุ่มการบอกกล่าว ได้แก่ วจักรกรรมการยืนยัน จำนวน 67 คำคม คิดเป็นร้อยละ 13.95 วจักรกรรมการคาดคะเน จำนวน 58 คำคม คิดเป็นร้อยละ 12.08 วจักรกรรมการบรรยาย จำนวน 47 คำคม คิดเป็นร้อยละ 9.79 และวจักรกรรมการคาดหวัง จำนวน 20 คำคม คิดเป็นร้อยละ 4.16 และ 3) กลุ่มแสดงความรู้สึก ได้แก่ วจักรกรรมการขอบคุณ จำนวน 26 คำคม คิดเป็นร้อยละ 5.41 วจักรกรรมการชื่นชม จำนวน 16 คำคม คิดเป็นร้อยละ 3.33 วจักรกรรมการตำหนิ จำนวน 7 คำคม คิดเป็นร้อยละ 1.45 วจักรกรรมการขอโทษ จำนวน 5 คำคม คิดเป็นร้อยละ 1.04 ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้วจักรกรรมกลุ่มการกล่าวขี้นำในประเด็นการห้ามมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อเตือนสติผู้ชมสอดคล้องกับลักษณะละครสั้นสะท้อนสังคมที่สะท้อนแนวคิด และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม

คำสำคัญ: วจักรกรรม คำคม ละครสั้นสะท้อนสังคม ช่องดอยแม่สลอง สื่อสังคมออนไลน์

Abstract

This research article aims to study the speech acts through quotes from a short drama play to satirize the society on the “Doi Mae Salong” Social Media Channel in which the data was collected from YouTube channels of Doi Mae Salong social media via (www.youtube.com/c/Doi Mae Salong online/about) with 480 quotes using Searle, John R.'s literary review. There were 3 groups of speech acts used, respectively, which were found as follows: 1) The group of Guided Speeches as a prohibited speech, indicated 111 quotes, accounting for 23.12 percent; Speech of Commands indicated 82 quotes, equivalent to 17.08 percent; Speech of Questioning indicated 16 quotes, equivalent to 3.33 percent; Speech of Recommendations indicated 12 quotes, equivalent to 2.5 percent; Speech of Requests indicated 12 quotes, equivalent to 2.5 percent; and Speech of Persuasions indicated 1 quote, representing 0.20 percent. 2) The group of Speeches of Notification consisted of 67 quotes or 13.95 percent, indicated 58 quotes or 12.08

percent; Descriptive Speeches indicated 47 quotes, or 9.79 percent, and Speeches of Expectation amounted to 12.08 percent, indicated 20 quotes, accounting for 4.16 percent, and 3) A group of Speeches of Expression, namely, 26 words as in Speeches of Gratitude, or 5.41 percent; Words of Appreciation indicated 16 quotes, equivalent to 3.33 percent, Speech of Reprimands indicated 7 quotes, or 1.45 percent; Words of Apology indicated 5 quotes, or 1.04 percent mostly found in Directive Speeches. This corresponds to the nature of a short drama play that reflects the audience in the society to satirize the concepts and ways of life of people in their society.

Keywords: Speech Acts, Quotes, Short Drama Play Reflecting/Satirizing the Society,
 Doi Mae Salong Social Media Channel

บทนำ

“วจนกรรม” เป็นการกระทำด้วยคำพูด ถ้อยคำที่เขียน หรือท่าทางที่มีความหมายที่ผู้พูดตั้งใจให้ภาษาสื่อบางอย่างไปสู่ผู้ฟัง นกัทร อังกูรสินธนา (2552, หน้า 148) กล่าวถึงวจนกรรม สรุปได้ว่า การกล่าวถ้อยคำที่ต้องการสื่อความตามรูปภาษาและการสื่อความหมายที่นอกเหนือไปจากความหมายที่รูปภาษานั้นปรากฏอยู่ วจนกรรมมักเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบและมีความน่าสนใจแตกต่างกันไป หนึ่งในกรนำเสนอรูปแบบภาษาที่เรียกว่าวจนกรรม คือ “การใช้คำคม” ซึ่งถือเป็นวจนกรรมรูปแบบหนึ่งของผู้ส่งสารใช้ถ้อยคำสื่อสารไปยังผู้รับสารเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้รับสารได้รับรู้เกี่ยวกับความตั้งใจหรือเจตนาของผู้ส่งสาร รวมทั้งอาจแสดงให้เห็นว่าผู้รับสารได้รับรู้ถึงเนื้อหาของถ้อยคำนั้น ๆ

“คำคม” ปรากฏอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการพูด การเขียน รวมทั้งการนำเสนอในสื่อสังคมออนไลน์ พิชิต วิจิตรบุญรักษ์ (2554, หน้า 99) กล่าวถึงสื่อสังคมออนไลน์ว่า หมายถึง สื่อที่ผู้ส่งสารแบ่งปันสารในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ที่สามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารหรือผู้รับสารด้วยตนเอง โดยเฉพาะสื่อที่มีการรับชมอย่างแพร่หลาย คือ ยูทูบ ที่ได้รับความนิยมอย่างมาก และเป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบัน

ยูทูบเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอำนาจในการเข้าถึงและมีอิทธิพลต่อผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยมีการรวบรวมคลิปวิดีโอ ภาพยนตร์ เพลง คอนเทนต์ต่าง ๆ โดยมีวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ช่องยูทูบที่มีผู้ติดตามเกินหนึ่งล้านคนมีจำนวนหลายช่องดังเช่น ช่องดอยแม่สลอง สื่อสังคมออนไลน์ เป็นช่องที่มีผู้ติดตามจำนวน 4.06 ล้านคน (ข้อมูล ณ วันที่ 2 ธันวาคม 2564) มีการก่อตั้งเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2560 เพื่อนำเสนอละครสั้นสะท้อนสังคมที่นอกจากเนื้อหาสาระที่นำเสนอแล้วยังมีคำคมที่ปรากฏอยู่ตอนท้ายเรื่อง เป็นการสะท้อนแง่คิดต่าง ๆ ที่สอดคล้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่นำเสนอ เป็นลักษณะการใช้วจนกรรมเพื่อสื่อความหมายได้อย่างน่าสนใจ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษา วจนกรรมคำคมจากละครสั้นสะท้อนสังคมช่อง “ดอยแม่สลอง สื่อสังคมออนไลน์” ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจลักษณะของวจนกรรม และเรื่องราวที่สะท้อนแง่มุมแง่คิดต่าง ๆ จากละครสั้น

วิธิดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาวัฒนธรรมคำคมท้ายคลิปละครสั้นสะท้อนสังคมของ “ดอยแม่สลอง สื่อสังคมออนไลน์” ตั้งแต่เริ่มมีการเผยแพร่ คือ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2560 – 16 พฤศจิกายน 2564 โดยศึกษาและเก็บข้อมูลย้อนหลังจากยูทูปของดอยแม่สลอง สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 480 คำคม ผู้วิจัยชมละครสั้น เก็บรวบรวมคำคม นำคำคมมาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการศึกษิตตามขอบเขตเนื้อหาโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การศึกษา วัฒนธรรมคำคมจากละครสั้นสะท้อนสังคมของ “ดอยแม่สลอง สื่อสังคมออนไลน์” ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมการกล่าวความจริง

วัฒนธรรมการกล่าวความจริง เป็นการนำเสนอเรื่องราว ประสบการณ์ เหตุการณ์ รวมทั้งความคิดของผู้นำเสนอที่ต้องการสื่อให้ผู้ชมทราบ พบทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่

1.1 การบรรยาย หมายถึง วัฒนธรรมที่ผู้นำเสนอมิเจตนาอธิบายข้อความ หรือขยายความเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้ชมเข้าใจ พบทั้งสิ้น 47 คำคม เป็นการบรรยายในประเด็นที่เกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว ความแตกต่างทางฐานะ การดูถูกคน การคบเพื่อน การให้เกียรติผู้อื่น การไว้วางใจผู้อื่น การดูแลพ่อแม่ และการทำความดี ความซื่อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เราเลือกที่จะรักษาระยะห่างกับใครบางคน ไม่ใช่ที่เราไม่แคร์เขา แต่เพราะเรารู้ว่าเขาไม่เหมาะสมกับเรา เพราะความรักของคน 2 คนเปรียบเสมือนฟันล่างและฟันบน ได้เจอกันอยู่ทุกวันแต่ไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้”

(31 สิงหาคม 2561)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแอบรักเพื่อนสนิท แต่ไม่กล้าบอกรักตรง ๆ เพราะเกรงว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจะไม่เหมือนเดิม ฝ่ายชายเลยใช้คำถามแบบอ้อม ๆ กับฝ่ายหญิงว่า หากมีผู้ชาย 2 คนมาจับในเวลาเดียวกัน คนหนึ่งมีเงินอยู่ 1 ล้าน แต่ให้เธอได้แค่ 1 แสน ในขณะที่อีกคนหนึ่งมีเงินอยู่ 500 แต่ยอมให้เธอหมดทั้ง 500 เธอจะเลือกใคร ฝ่ายหญิงตอบกลับว่าคนโง่เท่านั้นแหละที่จะเลือกคนที่มียเงินอยู่ 500 เลยทำให้ฝ่ายชายรู้ว่าตนเองคงไม่เหมาะสมกับผู้หญิงคนนี้จริง ๆ

คำคมข้างต้นเป็นวัฒนธรรมการกล่าวความจริงประเภทการบรรยาย เป็นการบรรยายเพื่ออธิบายให้เข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยอธิบายว่า การที่คนเราเลือกรักษาระยะห่างกับคนที่รักไม่ได้แปลว่าไม่รักกัน แต่เป็นเพราะทั้ง 2 คน อาจมีความคิดที่แตกต่างกัน หรืออาจเป็นเพราะเหตุผลอะไรบางอย่างที่ทำให้เข้ากันไม่ได้ และต่อให้รักกันมากแค่ไหนก็ไม่สามารถที่จะใช้ชีวิตด้วยกันได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมึใครคนหนึ่งยอมเดินถอยออกมา เพื่อไม่ให้สูญเสียความสัมพันธ์ที่เป็นอยู่

1.2 การคาดหวัง หมายถึง วัฒนธรรมที่ผู้นำเสนอมิเจตนาตั้งที่ตั้งใจหรือปรารถนาไว้ จึงมีคำบ่งชี้ เช่น คำว่า ต้องการ อยาก ประสงค์ เป็นต้น พบทั้งสิ้น 20 คำคม เป็นการคาดหวังในประเด็นที่เกี่ยวกับความรักของชายหนุ่มหญิงสาว ความสุขสบายของลูก ความยากจน การคบเพื่อน ความรักในครอบครัว การให้กำลังใจผู้อื่น การใช้ชีวิตคู่ การใช้ชีวิตในสังคม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“พ่อแม่ทุกคนอยากให้ลูกสบาย ถึงตัวท่านเหนื่อยแทบตายท่านก็ไม่มีวันบอกคุณ”

(9 สิงหาคม 2562)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแม่ลูก ซึ่งแม่มีอาชีพค้าขายเพื่อหาเงินส่งลูกให้เรียนจบมหาวิทยาลัย แต่ลูกกลับไปติดเพื่อนและหลงผู้ชาย จึงขอเงินแม่บ่อยครั้งเพื่อนำไปใช้จ่ายเลี้ยงผู้ชาย ทั้งที่ในขณะนั้นแม่ไม่มีเงินเลยได้เงินนอก ระบบ จนวันหนึ่งลูกกลับบ้านและได้เห็นแม่กำลังโดนเจ้าหน้าที่ทำร้ายร่างกาย ทำให้ลูกสำนึกได้ว่าแม่ยอมลำบากเพื่อตนมากเพียงใด

คำคมข้างต้นเป็นวัจนกรรมการกล่าวความจริงประเภทการคาดหวัง โดยพิจารณาได้จากคำว่า "อยากให้" ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงความคาดหวังของพ่อแม่ต่ออนาคตของลูก จึงยอมเหนื่อยยากลำบากในการทำงานเพื่อหาเงินส่งเสียลูกได้ศึกษาเล่าเรียน โดยไม่เคยปริกบั่นหรือบอกกล่าวให้ลูกรับทราบ

1.3 การคาดคะเน หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้นำเสนอคิดประมาณการคร่าว ๆ หรือไม่แน่ใจในถ้อยคำเหล่านั้น จึงมีคำบ่งชี้ เช่น คำว่า คง อาจ อาจจะ น่าจะ เป็นต้น พบทั้งสิ้น 58 คำคม เป็นการคาดคะเนในประเด็นที่เกี่ยวกับการดูแลผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น การอิจฉา การทุจริต การให้โอกาสผู้อื่น การคบเพื่อน การทำดีทำชั่ว การใช้ชีวิตในครอบครัว ความจริงใจต่อผู้อื่น ความรักที่มีต่อพ่อแม่ และความกตัญญู ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"เราอาจจะหยุดคนเจ้าชู้ไม่ได้ แต่เราเลือกที่จะหยุดความรู้สึกที่มีให้เขาได้"

(12 มกราคม 2564)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสามีภรรยาที่สามีแอบมีเมียคนอื่น เมื่อภรรยาชวนสามีไปทานข้าวกับเพื่อนของเธอ สามีปฏิเสธโดยโกหกว่าติดประชุม แต่จริง ๆ แล้วสามีแอบไปหาเมียคนอื่นและพาเมียคนอื่นไปทานข้าวร้านเดียวกับที่ภรรยาไปทานกับเพื่อน ภรรยาหันไปเห็นว่าสามีอยู่กับหญิงสาวคนอื่นจึงเกิดการทะเลาะวิวาท สุดท้ายจึงเกิดการหย่าร้างกัน

คำคมข้างต้นเป็นวัจนกรรมการกล่าวความจริงประเภทการคาดคะเน โดยพิจารณาได้จากคำว่า "อาจจะ" ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงการคาดคะเนว่า เราอาจทำให้คนบางคนหยุดความเจ้าชู้ได้ ในขณะที่เราไม่สามารถหยุดความรู้สึกต่อใครบางคนได้

1.4 การยืนยัน หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้นำเสนอมีความมั่นใจหรือการกระทำต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างนั้นจริง จึงมีคำบ่งชี้ เช่น คำว่า จริง จริง ๆ แน่نون เป็นต้น พบทั้งสิ้น 67 คำคม เป็นการยืนยันในประเด็นที่เกี่ยวกับความรัก ความซื่อสัตย์ ความแตกต่างทางฐานะ การดูแลผู้อื่น การใช้ชีวิต การเลือกคู่ชีวิต การเล่นการพนัน การเห็นแก่ตัว มิตรภาพระหว่างเพื่อน การเลือกคบเพื่อน การช่วยเหลือผู้อื่น ความรักของพ่อแม่ ความน่าเชื่อถือ การยืมเงิน การให้เกียรติผู้อื่น การทำดีทำชั่ว ความสุจริต และการศึกษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"จะสูงต่ำร้ายเพียงใด ถ้าไร้ซึ่งคุณธรรมและความดี คุณก็เป็นแค่คนไร้ค่าน่ารังเกียจแน่นอน"

(12 ธันวาคม 2563)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเจ้าของบริษัทแห่งหนึ่งที่ดูแลช่วยเหลือพนักงานอย่างดี เขาจึงเป็นที่รักของพนักงานทุกคน จนวันหนึ่งมีลูกค้านำเงินเข้ามาเซ็นสัญญากับบริษัทแต่เจ้าของบริษัทรู้ว่าลูกค้านั้นมีเล่ห์เหลี่ยมและคิดไม่ดีกับพนักงาน ตนจึงตัดสินใจไม่เซ็นสัญญาเพื่อปกป้องพนักงาน

คำคมข้างต้นเป็นวัจนกรรมการกล่าวความจริงประเภทการยืนยัน โดยพิจารณาได้จากคำว่า "แน่นอน" ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงการยืนยันว่า คนทุกคนไม่ว่าร้ายหรือยากจน หากมีจิตใจที่ชั่วช้าก็ย่อมไม่มีใครเห็นคุณค่า และเป็นบุคคลที่ไม่น่ารังเกียจ

2. วจนกรรการกล่าวชี้แนะ

วจนกรรชี้แนะ เป็นข้อความที่ผู้นำเสนอต้องการสื่อให้ผู้รับสารกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบทั้งหมด 6 ประเด็น ได้แก่

2.1 การห้าม หมายถึง วจนกรรที่ผู้นำเสนอมุ่งเจตนาไม่ให้ผู้ชมทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่กำหนดไว้ พบทั้งสิ้น 111 คำคม เป็นการห้ามในประเด็นที่เกี่ยวกับการทำผิดศีลธรรม ความรัก การคบเพื่อน การดูถูกผู้อื่น การไว้ว่างใจผู้อื่น การใช้อารมณ์ตัดสินปัญหาเสพติด การทำดีทำชั่ว ความรักของพ่อแม่ การละเลยพ่อแม่ การโอ้อวด การยืมเงิน การทำดีหวังผลตอบแทน ความกตัญญู การเห็นแก่ตัว ความโลภ ความยากจน การฉ้อโกง การให้เกียรติผู้อื่น และการเนรคุณ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เกิดเป็นผู้หญิงเป็นอะไรก็ได้แต่อย่าเป็นเมียข้อย เกิดเป็นผู้ชายทำผิดได้แต่อย่าผิดศีลธรรม”

(8 ธันวาคม 2560)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหญิงสาวที่พยายามตามจีบผู้ชายคนหนึ่ง ซึ่งผู้ชายคนนั้นก็คือแฟนเก่าของเธอ แต่ผู้ชายคนนั้นมีภรรยาใหม่แล้ว และภรรยาของเขากำลังตั้งท้องอยู่ด้วย หญิงสาวคนนั้นก็ทราบทุกอย่าง แต่ยังไม่ยอมเลิกมาตลอดโดยการที่บอกว่าให้ตนเป็นเมียข้อยก็ได้ แต่ผู้ชายคนนั้นก็ไม่ได้สนใจ เพราะในตอนที่เขาลำบากหญิงสาวคนนั้นก็กลับทิ้งเขาไปเอง

คำคมข้างต้นเป็นวจนกรรการกล่าวชี้แนะประเภทการห้าม โดยพิจารณาได้จากคำว่า “อย่า” ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงการห้าม ว่า เกิดเป็นผู้หญิงห้ามไม่ให้ไปเป็นเมียข้อยของผู้อื่น และหากเกิดเป็นผู้ชายก็ห้ามทำผิดศีลธรรม

2.2 การสั่ง หมายถึง วจนกรรที่ผู้นำเสนอมุ่งเจตนาบังคับเพื่อให้ผู้ชมปฏิบัติตามที่ตนเองต้องการ อาจมีคำบ่งชี้ เช่น คำว่า ต้อง จง เป็นต้น พบทั้งสิ้น 82 คำคม เป็นการสั่งในประเด็นที่เกี่ยวกับความรัก การให้เกียรติผู้อื่น ความยากจน การทำดีทำชั่ว ความซื่อสัตย์สุจริต การดูถูกผู้อื่น การนอกใจ การคบเพื่อน ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ครอบครั้ว การเลือกคู่ชีวิต และการพึ่งพาผู้อื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“จงรักขาคนที่คุณรักด้วยการกระทำไม่ใช่คำพูด”

(25 ตุลาคม 2564)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับคู่รักที่ใช้ชีวิตร่วมกัน ในแต่ละวันฝ่ายชายมุ่งแต่ทำงานโดยไม่สนใจฝ่ายหญิงทำให้ฝ่ายหญิงน้อยใจจนทำให้มีปากเสียงกัน ทั้งที่เมื่อก่อนฝ่ายชายดูแลเอาใจใส่ฝ่ายหญิงทุกอย่างแต่ฝ่ายหญิงกลับบอกว่าฝ่ายชายทำตัวน่าเบื่อน่ารำคาญ และไม่ว่าฝ่ายชายจะทำอะไรไร้ค่าในสายตาฝ่ายหญิงมาโดยตลอด นอกจากนี้ฝ่ายหญิงยังดูถูกฝ่ายชายโดยเปรียบเทียบกับแฟนของเธอด้วย นี่คือสาเหตุที่ทำให้ฝ่ายชายเปลี่ยนไปเพื่อลบคำดูถูกของฝ่ายหญิงจนสุดท้ายฝ่ายหญิงคิดได้และเธอก็เริ่มเอาใจฝ่ายชาย แต่ฝ่ายชายไม่ได้ต้องการเธอแล้ว

คำคมข้างต้นเป็นวจนกรรการกล่าวชี้แนะประเภทการสั่ง โดยพิจารณาได้จากคำว่า “จง” ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงการสั่งว่า หากคิดที่จะรักใคร่และต้องการรั้งให้เขาอยู่กับเรา ให้แสดงความรักด้วยการกระทำไม่ใช่เพียงแค่คำพูดที่สวยหรูหรือแค่เพียงคำว่ารัก

2.3 การแนะนำ หมายถึง วจนกรรมที่ผู้นำเสนอมีเจตนาเสนอแนะแนวทางให้ผู้ชมปฏิบัติ อาจมีคำบ่งชี้ เช่นคำว่า ลอง ควร สมควร เป็นต้น พบทั้งสิ้น 12 คำคม เป็นการแนะนำในประเด็นที่เกี่ยวกับการดูแลผู้อื่น โทษของมือถือ การให้เกียรติผู้อื่น ความรัก ความกตัญญูต่อพ่อแม่ และการพึ่งพาตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เมื่อไหร่ที่คุณคิดจะดูถูกคนอื่น ควรส่องกระจกดูตัวเองเสียก่อน”

(9 เมษายน 2561)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหญิงสาวและชายหนุ่มที่นัดเจอกันครั้งแรก โดยฝ่ายชายหลงใหลฝ่ายหญิง ด้วยการแต่งกายมอมแมม และฝ่ายหญิงก็แสดงท่าทีรังเกียจอย่างชัดเจน แต่เมื่อรู้ความจริงฝ่ายหญิงก็ต้องเสียใจเพราะฝ่ายชาย เป็นถึงประธานบริษัทที่มีฐานะที่ร่ำรวยมาก

คำคมข้างต้นเป็นวจนกรรมการกล่าวขี้นำประเภทการแนะนำ โดยพิจารณาได้จากคำว่า “ควร” ซึ่งเป็นคำที่ แสดงถึงการแนะนำว่า หากคิดจะดูถูกผู้อื่นหรือตัดสินผู้อื่นว่าเป็นอย่างไร ควรพิจารณาตนเองก่อนว่าตนเองดีพอหรือยังที่จะ ดูถูกหรือตัดสินผู้อื่นแบบนั้น

2.4 การถาม หมายถึง วจนกรรมที่ผู้นำเสนอมีเจตนาตั้งปัญหาเพื่อให้อีกฝ่ายตอบ อาจมีคำบ่งชี้ เช่น คำว่า ใคร อะไร ทำไม ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เป็นต้น พบทั้งสิ้น 16 คำคม เป็นการถามในประเด็นที่เกี่ยวกับความยุติธรรม ความรัก ความแตกต่างทางฐานะ การรู้จักแบ่งปัน และความยากลำบาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เวลาไม่ได้ทำให้คนเรารักกันมากขึ้น แต่เวลาทำให้เรารู้ว่าเรารักกันหรือเปล่า”

(28 ตุลาคม 2564)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับคู่รักที่คบหาดูใจกันมา 7 ปี และคิดวางแผนที่จะแต่งงานกัน เมื่อเวลา ผ่านไปฝ่ายชายกลับป็นใจให้ผู้หญิงที่มีฐานะดีกว่า สุดท้ายฝ่ายหญิงคิดว่าฝ่ายชายไม่มีความจริงใจจึงตัดสินใจเลิกรา

คำคมข้างต้นเป็นวจนกรรมการกล่าวขี้นำประเภทการถาม โดยพิจารณาได้จากคำว่า “หรือเปล่า” ซึ่งเป็นคำถาม ถึงระยะเวลาที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าคนเรารักกันมากแค่ไหน แต่ระยะเวลาทำให้รู้ว่าที่ผ่านมารักกันหรือไม่

2.5 การชักชวน หมายถึง วจนกรรมที่ผู้นำเสนอมีเจตนาพูดชักจูงใจหรือโน้มน้าวเพื่อให้ผู้ชมทำอะไรบางอย่าง อาจมีคำบ่งชี้ เช่นคำว่า นะ กัน เถอะ เป็นต้น พบทั้งสิ้น 1 คำคม เป็นการชักชวนในประเด็นที่เกี่ยวกับการทำบุญ ดังการ วิเคราะห์ต่อไปนี้

“ทำบุญดีกว่าตรอยครั้ง ไม่เท่าทำบุญกับพ่อแม่เพียงครั้งเดียว ทำเถอะแล้วชีวิตคุณจะดีขึ้น”

(3 มกราคม 2562)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพ่อกับลูกชาย ลูกชายทำงานเป็นประธานบริษัท เขาให้เงินพ่อใช้จ่ายใน ทุก ๆ เดือน เพราะไม่อยากให้พ่อทำงาน แต่ด้วยความขยันของพ่อในแต่ละวันที่ลูกไปทำงานพ่อก็ออกไปเก็บของเก่าขาย วันหนึ่งลูกชายมาเห็นเลยต่อว่าพ่อว่าหากคนอื่นมาเห็นเขาคงอับอายมาก จนวันหนึ่งบริษัทของลูกชายประสบปัญหาเรื่องเงิน พ่อจึงนำเงินที่ลูกมอบไว้ให้รวมกับเงินที่ขายของเก่าไปมอบให้ลูกชาย ลูกชายจึงรู้สึกสำนึกได้และขอโทษพ่อ

คำคมข้างต้นเป็นวจนกรรมการกล่าวขี้นำประเภทการชักชวน โดยพิจารณาได้จากคำว่า “เถอะ” ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึง การชักชวนว่า ให้ลูก ๆ กระทำในสิ่งที่จะส่งผลดีให้แก่ตนเอง นั่นคือ การทำบุญกับพ่อแม่ เพราะแม้จะทำบุญด้วยวิธีการใดกับ ใคร ก็ไม่ยิ่งใหญ่เท่ากับทำบุญกับพ่อแม่

2.6 การขอร้อง หมายถึง วจนกรรมที่ผู้นำเสนอมีเจตนาขอให้ผู้ชมทำตามที่ผู้นำเสนอบอก อาจมีคำบ่งชี้ เช่นคำว่า
ขอ ช่วย โปรด กรุณา เป็นต้น พบทั้งสิ้น 12 คำคม เป็นการขอร้องในประเด็นที่เกี่ยวกับมิตรภาพความเป็นเพื่อน ความ
ยากลำบาก ความเสมอภาค การเสียสละ ความรัก ความสามัคคี และการให้กำลังใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“โปรดรักทุกคนที่คอยให้กำลังใจคอยอยู่เคียงข้างเราตลอด
เพราะคนที่เราจะรักเราจริง ชีวิตหนึ่งเราอาจจะมีแค่คนเดียว”

(20 พฤศจิกายน 2563)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสามภรรยาที่สามีเจ้าชู้แอบไปมีเมียน้อย ภรรยาจึงบอกให้สามีลองใจ
เมียน้อยด้วยการบอกว่าเลิกกับภรรยาแล้ว และได้ยกสมบัติทั้งหมดให้ภรรยาแล้ว ผู้เป็นเมียน้อยเมื่อทราบว่าผู้ชายที่ตนคบหา
ด้วยไม่มีสมบัติติดตัวจึงบอกเลิก เหตุการณ์นี้ทำให้ฝ่ายชายสำนึกได้จึงกลับไปขอโทษและขอคืนดีกับภรรยา

คำคมข้างต้นเป็นวจนกรรมการกล่าวชื่นนำประเภทการขอร้อง โดยพิจารณาได้จากคำว่า “โปรด” ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึง
การขอร้องว่า หากคุณเจอคนที่รัก ที่คอยให้กำลังใจ และพร้อมที่จะอยู่เคียงข้าง นั่นคือสิ่งที่ดีที่สุดที่ควรแก่การศึกษาไว้ เพราะ
ทั้งชีวิตอาจมีแค่คนเดียวที่รัก และรับได้ในแบบที่คุณเป็น

3. วจนกรรมการแสดงความรู้สึก

วจนกรรมการแสดงความรู้สึก เป็นข้อความที่ผู้นำเสนอแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ความรู้สึกโดยมุ่งเน้นให้ผู้ชม
ทราบว่าผู้นำเสนอรู้สึกอย่างไร พบทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่

3.1 การขอโทษ หมายถึง วจนกรรมที่เป็นการแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อความผิดที่กระทำผ่านคำพูด
พบทั้งสิ้น 5 คำคม เป็นการขอโทษในประเด็นที่เกี่ยวกับการให้อภัย และความรัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“สังคมสมัยนี้ ถ้าเราแต่ละคนรู้จักการขอโทษจะทำให้โลกนี้น่าอยู่ขึ้น”

(9 มีนาคม 2561)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับชายหนุ่มที่ทำงานขับรถแท็กซี่ วันหนึ่งเขาขับลูกค้าที่พิการทางสายตา
เขาจึงแก้มือรถให้ไถ่ระยะทางที่ไกลกว่าความเป็นจริง เพื่อจะได้รับค่าโดยสารที่มากขึ้น แต่สุดท้ายเมื่อเขาเห็นจำนวนเงินอัน
น้อยนิดของลูกค้าเขาก็เปลี่ยนใจ เขาจึงขอโทษลูกค้าคนตาบอดที่ทำให้ถึงจุดหมายช้า

คำคมข้างต้นเป็นวจนกรรมการแสดงความรู้สึกประเภทการขอโทษ โดยพิจารณาได้จากคำว่า “ขอโทษ” ซึ่งเป็นคำที่
แสดงถึงการขอโทษว่า ถ้าหากคนในสังคมไทยปัจจุบันรู้จักผิดชอบชั่วดี เมื่อทำผิดก็ยอมรับผิดด้วยการขอโทษ สังคมย่อมจะน่า
อยู่มากขึ้น

3.2 การตำหนิ หมายถึง วจนกรรมที่แสดงความรู้สึกไม่พอใจหรือไม่ชอบใจ พบทั้งสิ้น 7 คำคม เป็นการตำหนิใน
ประเด็นที่เกี่ยวกับการเห็นแก่ตัว การคบเพื่อน ความรัก การทำดีทำชั่ว และความโลภ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“วันนี้มีกิน มีเพื่อนเยอะแยะ คุยไม่อัดอวดกันต่าง ๆ นา ๆ ประสบปัญหาเมื่อไหร่
เพื่อนที่เคยคุยหาไว้อย่างกับผี”

(13 กันยายน 2561)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับชายหนุ่มที่ทำงานเป็นเจ้าของบริษัทแปรรูปสินค้าขนาดใหญ่ ผู้คนต่างเข้าไปประมูล แต่เมื่อวันหนึ่งบริษัทกำลังจะล้มละลาย เขาโทรศัพท์ไปยืมเงินใครก็ได้รับการปฏิเสธ เขาจึงคิดว่าทุกคนต่างคบเขา ก็เพียงเพราะเห็นว่าเขามีเงิน

คำคมข้างต้นเป็นวาทกรรมการแสดงความรู้สึกประเภทการตำหนิ โดยพิจารณาได้จากคำว่า "อย่างกับผี" ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงการตำหนิว่า ในวันที่มีเงินเพื่อนจำนวนมากเข้ามาคบหาด้วย แต่ในวันที่ประสบปัญหาเพื่อนเหล่านั้นก็กลับหายไประยะรวดเร็วไม่ต่างกับผีที่ไร้รูปร่าง ไร้ร่องรอย

3.3 การขอบคุณ หมายถึง วาทกรรมที่ผู้รับคำชมเชยแล้วกล่าวแสดงความขอบคุณ พบทั้งสิ้น 26 คำคม เป็นการขอบคุณในประเด็นที่เกี่ยวกับความกตัญญู ความรัก ความสำเร็จในชีวิต การเลี้ยงดูพ่อแม่ ความห่วงใย การให้กำลังใจ ความรักจากพ่อแม่ และมีมิตรภาพความเป็นเพื่อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"ขอบคุณความสำเร็จในชีวิต คือ การเลี้ยงดูพ่อแม่ได้"

(28 กุมภาพันธ์ 2562)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัว เมื่อลูกชายไปทำงานที่กรุงเทพ ปล่อยให้แม่อยู่ต่างจังหวัดเพียงลำพัง จนวันหนึ่งแม่เดินทางไปหาลูกชายเพื่อขอเงินมาซ่อมบ้านที่ทรุดโทรม แต่ลูกชายกลับปฏิเสธ ในขณะที่ภรรยาเมื่อทราบเรื่องจึงได้พูดตักเตือน ทำให้เขาสำนึกจึงขอโทษแม่ และพร้อมให้เงินแม่เพื่อสร้างบ้านหลังใหม่

คำคมข้างต้นเป็นวาทกรรมการแสดงความรู้สึกประเภทการขอบคุณ โดยพิจารณาได้จากคำว่า "ขอบคุณ" ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงการขอบคุณว่า เมื่อชีวิตประสบความสำเร็จอาจจะเป็นหน้าที่การงานที่ดี การมีเงิน มีฐานะ สิ่งเหล่านี้ทำให้ลูกได้ทำหน้าที่ในการดูแลพ่อแม่อย่างเต็มที่ ดังนั้น จึงควรขอบคุณความสำเร็จที่เกิดขึ้นที่ทำให้ลูกได้ทำหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ คือ การดูแลพ่อแม่

3.4 การชื่นชม หมายถึง วาทกรรมที่เป็นการชมเชยเมื่อเห็นความเปลี่ยนแปลงหรือสิ่งที่ดีที่เกิดขึ้น พบทั้งสิ้น 16 คำคม เป็นการชื่นชมในประเด็นที่เกี่ยวกับการให้เกียรติผู้อื่น การคบเพื่อน ความสำเร็จในชีวิต การช่วยเหลือผู้อื่น ความรักจากครอบครัว การศึกษา และความเชื่อใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"ความรู้สึกที่ดีที่สุดในโลก คือ การที่ได้รู้ว่าครอบครัวกำลังยิ้มเพราะคุณ"

(16 กุมภาพันธ์ 2562)

คำคมข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพ่อและลูกชาย พ่อมีฐานะยากจนแต่ขยันทำงานเพื่อส่งลูกชายเรียนมหาวิทยาลัย ลูกชายเป็นคนที่เรียนไม่เก่งจึงสอบไม่ผ่านและมีความรู้สึกที่ไม่อยากเรียนอีกต่อไป จึงบอกพ่อว่าจะลาออก ทำให้พ่อเครียดหนักมาก วันหนึ่งลูกชายตามพ่อออกไปทำงาน ลูกชายจึงเห็นว่าพ่อทำงานหนักและเหนื่อยมาก เขาสำนึกได้และกลับไปตั้งใจเรียน

คำคมข้างต้นเป็นวาทกรรมการแสดงความรู้สึกประเภทการชื่นชม โดยพิจารณาได้จากคำว่า "ยิ้มเพราะคุณ" ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงการชื่นชม เพราะรอยยิ้มเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความสุข การทำให้ครอบครัวมีความสุข มีรอยยิ้มจึงถือว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก

การอภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีการใช้วัจนกรรม 3 กลุ่ม ตามลำดับที่พบ คือ 1) กลุ่มการกล่าวซ้ำน้ำ ได้แก่ วัจนกรรม การห้าม จำนวน 111 คำคม คิดเป็นร้อยละ 23.12 วัจนกรรมการสั่ง จำนวน 82 คำคม คิดเป็นร้อยละ 17.08 วัจนกรรมการถาม จำนวน 16 คำคม คิดเป็นร้อยละ 3.33 วัจนกรรมการแนะนำ จำนวน 12 คำคม คิดเป็นร้อยละ 2.5 วัจนกรรมการขอร้อง จำนวน 12 คำคม คิดเป็นร้อยละ 2.5 และวัจนกรรมการชักชวน จำนวน 1 คำคม คิดเป็นร้อยละ 0.20 2) กลุ่มการบอกกล่าว ได้แก่ วัจนกรรมการยืนยัน จำนวน 67 คำคม คิดเป็นร้อยละ 13.95 วัจนกรรมการคาดคะเน จำนวน 58 คำคม คิดเป็นร้อยละ 12.08 วัจนกรรมการบรรยาย จำนวน 47 คำคม คิดเป็นร้อยละ 9.79 และวัจนกรรมการคาดหวัง จำนวน 20 คำคม คิดเป็นร้อยละ 4.16 และ 3) กลุ่มแสดงความรู้สึก ได้แก่ วัจนกรรมการขอบคุณ จำนวน 26 คำคม คิดเป็นร้อยละ 5.41 วัจนกรรมการชื่นชม จำนวน 16 คำคม คิดเป็นร้อยละ 3.33 วัจนกรรมการตำหนิ จำนวน 7 คำคม คิดเป็นร้อยละ 1.45 วัจนกรรมการขอโทษ จำนวน 5 คำคม คิดเป็นร้อยละ 1.04 ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้วัจนกรรมกลุ่มการกล่าวซ้ำน้ำในประเด็นการห้ามมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อเตือนสติผู้ชม สอดคล้องกับลักษณะละครสั้นสะท้อนสังคมที่สะท้อนแนวคิดและวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม

เมื่อนำผลการศึกษาในประเด็นของวัจนกรรมประเภทการห้ามเกี่ยวกับการผิดศีลธรรม ความรัก การคบเพื่อน การดูถูกผู้อื่น การไว้ใจผู้อื่น การใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา ยาเสพติด การทำดีทำชั่ว ความรักของพ่อแม่ การละเลยพ่อแม่ การโอ้อวด การยืมเงิน การทำดีหวังผลตอบแทน ความกตัญญู การเห็นแก่ตัว ความโลภ ความยากจน การฉ้อโกง การให้เกียรติผู้อื่น และการเนรคุณ เพื่อเตือนสติผู้ชม สอดคล้องกับลักษณะละครสั้นสะท้อนสังคมที่สะท้อนแนวคิดและวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา ธนะวิบูลย์ และสิริวรรณ นันทจันทุล (2559) ศึกษาเรื่อง “วัจนกรรมคำคมความรักในเครือข่ายสังคมออนไลน์” ผลการศึกษาพบว่าคำคมความรักในเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นการชี้แนะให้ผู้รับสารประพฤติปฏิบัติตนหรือมีแนวทางที่ถูกต้องในเรื่องของความรักซึ่งจะเห็นได้ว่าคนในสังคมมีความปรารถนาดีที่จะชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้อื่นเพื่อระมัดระวังตนเองเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในด้านความรัก เช่น การวางตัว การพิจารณาเลือกคู่ครอง การหักห้ามใจเมื่อสูญเสียคนรัก การเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ยังมีความใกล้เคียงกับงานวิจัยของ วรราชิต มหามานตรี (ม.ป.ป.) ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการใช้ภาษาที่แสดงอำนาจในป้ายเตือน” ผลการศึกษาพบว่าการห้ามในป้ายเตือนส่วนใหญ่สื่อความหมายตรงตามเจตนาของผู้ส่งสารที่ต้องการให้ผู้รับสารงดเว้นการกระทำอันไม่พึงประสงค์ เพื่อประโยชน์ของผู้ส่งสาร นอกจากนี้ยังมีการสื่อความหมายแบบวัจนกรรมอ้อมเพื่อเตือนให้ระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นซึ่งนับเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสาร

เอกสารอ้างอิง

- นภัทร อังกูรสินธนา. (2552). การศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัย. วารสารมนุษยศาสตร์. 6(2), 148. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://so04.tci-thaijo.org>. (2564 ธันวาคม 14).
- ปรีชา ธนะวิบูลย์ และสิริวรรณ นันทจันทุล. (2559). วัจนกรรมคำคมความรักในเครือข่ายสังคมออนไลน์. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 10(1), 139. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://cms.dru.ac.th/~jspui/bitstream/8C.pdf>. (2564 ธันวาคม 14).
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต. วารสารบริหาร มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://www.bu.ac.th/knowledgecenter>. (2564 ธันวาคม 14).

วรารัชต์ มหามนตรี. (ม.ป.ป.). รูปแบบการใช้ภาษาที่แสดงอำนาจในป้ายเตือน. การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัย
มหาสารคามวิจัย ครั้งที่ 13. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: [http://journal.msu.ac.th/upload/articles/
article1922_94608.pdf](http://journal.msu.ac.th/upload/articles/article1922_94608.pdf). (2564 ธันวาคม 14).